

статусу прав громадян до стандартів Європейського Союзу // Вісник Одеського ін-ту внутр. справ. –2003. -№ 4. – С.28-32.

2. Стефанюк В.С. Стан здійснення правосуддя в адміністративних справах та перспективи розвитку адміністративної юстиції в Україні // Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України /Авт.-упорядники: І.Б. Коліушко, Р.О. Куйбіда. –К.: Факт, 2003. –536 с.

3. Адміністративне судочинство в Україні: Кн.1. Адміністративний процесуальний кодекс (проект), внесений О. Бандуркою, М. Круцьом, В. Мойсиком, В. Онопенком. –Харків: Консум, 2002. –176 с.

4. Шемшученко Ю.С. Адміністративна юстиція. -В 6-ти т. -Т.1: А-Г // Юридична енциклопедія: /Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. –К.: Укр. енцикл., 1998. – 672 с.

5. Конституція України: Основний Закон України // ВВР України. – 1996. -№ 30. –Ст.141.

6. Стефанюк В.С. Судовий контроль: поняття і види // Виконачча влада і адміністративне право /За заг. ред. В.Б. Авер'янова. –К.: Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. –С.489-500.

7. Стефанюк В.С. Адміністративна юстиція як провідна форма судового захисту прав громадян // Там же. – С.217-228.

8. Закон України "Про Конституційний Суд України" від 16.10.1996 р., № 422/96-ВР // ВВР України. –1996. -№ 49. –Ст.272.

9. Закон України "Про міжнародні договори України" від 22.12.1993 р., № 3767-ХІІ // ВВР України. –1994. -№ 10. –Ст.45.

10. Закон України "Про ратифікацію Конвенції про захист прав і основних свобод людини 1950 р., першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції" від 17.07.1997 р., № 475/97-ВР // Збірник законодавства України. –2001. -№ 4. –Ст.287. (Сер.3).

11. Раданович Н. Міжнародно-судові засоби імплементації Європейської Конвенції про захист прав та основних свобод // Право України. –1999. - № 12. –С.36-39.

12. Указ Президента України "Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу" від 11.06.1998 р., № 615/98 // Офіційний вісник України. – 1998. -№ 24. –Ст.870.

Надійшла до редколегії 23.01.2004

РУДОЙ Е.Н. СУДЕБНЫЙ КОНТРОЛЬ В УКРАИНЕ: СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
Рассматриваются понятия, субъекты и объекты судебного контроля в Украине, а также особенности административной юстиции; исследуется развитие судебного контроля.

RUDOJ E.N. THE JUDICIAL CONTROL IN UKRAINE: THE CONDITION AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

Concepts, subjects and objects of the judicial control in Ukraine, and also features of administrative justice are considered; development of the judicial control is investigated.

А.О. САВЧЕНКО

канд. юрид. наук

Національний університет внутрішніх справ

УДК 349.22:378.124:354.31

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СЛУЖБОВО-ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ КАФЕДР У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС

Визначені особливості праці викладачів кафедр вогневої, фізичної, тактико-спеціальної підготовки у ВНЗ МВС, що не відображені у чинних нормах, та запропоновано упорядкувати облік їх навчального навантаження; наголошено на потребу перегляду Положення "Про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ".

Нові умови соціального життя у державі викликали необхідність дослідження нових підходів до кадрового

забезпечення правоохоронних структур.

З метою удосконалення системи навчання фахівців і підготовки кадрів нового покоління для органів внутрішніх справ України була організована галузева мережа вищих навчальних закладів, основним завданням яких є забезпечення високого професіоналізму майбутніх працівників міліції, здатних ефективно виконувати оперативно-службову діяльність щодо захисту й забезпечення прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, суспільства і держави.

Спеціалізовані кафедри закладів освіти МВС, такі як фізичної, вогневої та тактико-спеціальної підготовки, забезпечують важливіші сторони професійної підготовки майбутніх співробітників ОВС, успішність підготовки яких залежить від соціального статусу педагога, забезпеченості гарантій і захищеності його трудових прав.

Існуючі загальні і спеціальні законодавчі норми трудового права не в повній мірі відображають потреби правової регламентації суспільних відносин атестованих осіб професорсько-викладацького складу вищих закладів освіти МВС України.

Складність підвищення ефективності діючої нормативної бази, що стосується праці викладачів відомчої системи освіти, пов'язана з тим, що їх професійна діяльність регулюється нормами різних міністерств (МВС і МОН України) та трудового законодавства. Так, службово-трудова діяльність професорсько-викладацького колективу регламентується Законами України "Про міліцію", "Про державну службу", "Про відпустки", "Про вищу освіту", Наказом МВС України "Про затвердження тимчасового Положення про порядок організації та нормування праці професорсько-викладацького складу навчальних закладів МВС України" від 10.08.1992 р., № 471 [1], Наказом МВС України № 161 від 02.06.1993 р. "Про затвердження Положення про організацію навчального процесу в вищих навчальних закладах", Наказом МВС України № 447 від 19.06.98 р. "Про нормування праці викладачів вищих закладів освіти МВС України" [2], Положенням "Про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ".

Сьогодні, при всій специфічності службово-трудової діяльності професорсько-викладацького персоналу навчальних закладів МВС, правове регулювання їх праці не повинно мати принципових відмінностей у порівнянні з нормативним забезпеченням роботи цих категорій працівників в цивільних вищих навчальних закладах, тому що характер їх праці нічим не відрізняється, а крім того вони ще виконують певні службові обов'язки.

У зв'язку з цим служба в органах міліції України особами професорсько-викладацького складу закладів освіти МВС повинна розглядатися як вид державної служби, та їх правовий статус, питання правового регулювання праці потребують диференційованого підходу. При цьому, початковим, базовим рівнем правового регулювання службово-трудових відносин, згідно точок зору В.І. Прокopenка [3], В.С. Венедиктова [4], має бути рівень, який зафіксовано в трудовому законодавстві, в Кодексі законів

про працю України і в законі "Про вищу освіту".

У порівнянні з цивільними вищими навчальними закладами, в освітніх закладах МВС є відмінності в системі розрахунку навчальної роботи, тлумачення понять робочого часу і часу відпочинку, відпустки та її тривалості. Особливо такі розбіжності стосуються спеціалізованих кафедр відомчих закладів освіти. Так, наприклад, викладачі кафедри вогневої підготовки проводять заняття в умовах підвищеного шуму і сильної загазованості. Звукове тиснення в тирі сягало діапазону від 80 до 120-130 децибелів, в повітрі накопичується чадний газ, шаниди, пари ртуті. У зв'язку з працею з джерелом підвищеного ризику – вогнепальною зброєю, викладачі стрілецької підготовки постійно знаходяться в стані високої психологічної напруженості.

Часто провідні фахівці кафедр фізичної і вогневої а також тактико-спеціальної підготовки залучаються до підготовки збірних команд із прикладних видів спорту різного рівня, починаючи зі збірної навчального закладу і закінчуючи національними збірними. Під час проведення таких навчально-тренувальних зборів навантаження викладача складає 8-10 годин щодня, до того ж кожен викладач кафедри фізичної підготовки 2-3 рази на тиждень веде додаткові заняття в спортивних секціях. За останні роки, за даними Г.О. Заяріна [5], А.Р. Лушчака [6] і наших моніторингових досліджень, значно погіршився фізичний і функціональний стан майбутніх працівників міліції.

Сьогодні усі ці заняття в навчальних закладах освіти МВС виведені поза розклад у позанавчальний час і не зараховуються в навчальне навантаження, хоча згідно Закону України "Про вищу освіту" у навчальне навантаження професорсько-викладацького складу зараховується час, який витрачається на проведення усіх видів навчальної роботи як за розкладом, так і поза ним при наявності записів у відповідних журналах і відомостях.

У зв'язку з цим проведення навчально-тренувальних занять, як одного із видів навчання, яке спрямоване на засвоєння професійно і життєво важливих умінь та навичок, повинно бути зараховане в навчальне навантаження.

Особливості праці викладачів спеціалізованих кафедр не дозволяють враховувати в годинах щоденне фактичне навантаження. При середньотижневій тривалості робочого часу в 36 годин, в окремі дні реальна тривалість робочого дня викладачів може бути більше шести годин, а в інші – менше. А в цілому, як відомо, межа робочого часу в рамках кожного окремого робочого дня повинна рівнятися шести годинам. При залученні викладача до проведення навчальних занять понад обов'язковий обсяг навчального навантаження, додаткова кількість годин не повинна перевищувати 0,25 обов'язкового обсягу навчального навантаження і повинна бути відбита в окремому індивідуальному робочому плані.

При нормуванні праці викладацького складу спеціалізованих кафедр слід враховувати й такі організаційні обставини, як проведення занять на різних базах, відокремленість від колективу і відсутність на кафедрі під час проведення навчально-тренувальних зборів, багатоступі-

на частість та багатопрофільність вищого навчального закладу системи МВС.

На наш погляд, однією з причин розходження в об'їку навчального навантаження викладацького складу спеціалізованих кафедр відомчих закладів освіти являється відсутність законодавчо визначеного поняття робочого часу. Тому пропонується таке власне визначення робочого часу, як часу, встановленого законами або угодою між власником або уповноваженим ним органом, а також сторонами трудового договору на основі закону, протягом якого працівник відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку зобов'язаний виконувати свою трудову функцію.

Крім того, в умовах побудови соціально-орієнтованої держави, в чинному законодавстві про працю необхідно визначити поняття "час відпочинку", "відпустка" і законодавче їх затвердити. Враховуючи велику напруженість роботи, величезну особисту відповідальність, яку несе професорсько-викладацький склад ВНЗ за якість підготовки працівників органів внутрішніх справ, та психологічне навантаження, що обумовлено характером їх праці, тривалість відпустки повинна складати 56 календарних днів незалежно від стажу роботи в міліції та закладах освіти.

Відомо, що застосування норм, які неповно відображають дійсні витрати часу на досягнення мети навчального процесу, негативно відбивається на продуктивність педагогічної праці, знижує творчу активність пошуку кращих форм, засобів та методів подачі навчального матеріалу. У зв'язку з цим в законодавчих документах необхідно: по-перше – чітко визначити поняття "робочого часу", "часу відпочинку", "відпустки"; по-друге – ретельно враховувати в навчальне навантаження викладачів їх щоденне фактичне навантаження; по-третє – викладачам з вогневої підготовки надати матеріальну компенсацію за ушкодження їх організму; в четвертих – тривалість відпустки призначити в 56 робочих днів. Впровадження вказаних доповнень до чинних регламентуючих документів дозволять удосконалити нормування праці і відпочинку професорсько-викладацького складу відомчих закладів освіти МВС України, надасть можливість підвищити ступень обґрунтованості норм їх навчальної, методичної,

наукової, організаційної і виховної роботи.

Таким чином, специфіка службово-трудова діяльність професорсько-викладацького складу спеціалізованих кафедр (фізичної, вогневої, тактичної підготовки) вищих навчальних закладів МВС зумовлює потребу в розробці доповнень до Положення "Про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ", або включення цих спеціальностей до списку виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних географічних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що надає право на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 року, № 1290).

ЛІТЕРАТУРА

1. Наказ МВС України "Про затвердження Тимчасового Положення про порядок організації та нормування праці професорсько-викладацького складу навчальних закладів МВС України" від 10.08.1992 р., № 471. –К., 1992.
2. Наказ МВС України "Про нормування праці викладачів в вищих навчальних закладах освіти МВД України" від 19.06.1998 р., № 447. –К., 1998.
3. Прокопенко В.І. Трудове право України. –Х.: Консум, 2000. –480 с.
4. Венедиктов В.С. Трудове право України в умовах ринкової економіки: проблеми та перспективи // Вісник Унів. внутр. справ. -1997. -№ 2. –С.186-188.
5. Заярін Г.О., Матюхін С.О., Несіп О.М. Загальна та фізична підготовка працівників міліції Підручник /Лід ред. Г.О. Заріна. –Донецьк: ДУВС, 2002. –304 с.
6. Лушак А.Р. Оптимізація психофізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів освіти МВС України: Автореферат дис... канд. юрид. наук: 24.00.02 /ЛДІФК. –Львів, 2001. –20 с.

Надійшла до редколегії 21.11.2003

САВЧЕНКО А.А. НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ СЛУЖЕБНО-ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕПОДАВАТЕЛЬСКОГО СОСТАВА СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ КАФЕДР В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ МВД

Определены особенности работы преподавателей кафедр огневой, физической, тактико-специальной подготовки в ВУЗах МВД, не отраженных в действующих нормах, и предложено привести в порядок учет их учебной нагрузки; акцентировано внимание на необходимость пересмотра Положения "О прохождения службы рядовым и начальствующим составом органов внутренних дел".

SAVCHENKO A.A. SOME PROBLEMS OF SERVICE-LABOR ACTIVITY OF TEACHING STRUCTURE OF THE SPECIALIZED FACULTIES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS

Features of work of teachers of faculties firing, physical, tactical and special preparation in high schools of the ministries of internal affairs which have been not reflected in effective standards are determined, and it is offered to put in order the account of their academic load; the attention to necessity of revision of Position «About service by ordinary and commanding structure of law-enforcement organs» is stressed